
Meddelande från Luftfartsavdelningen 601 73 Norrköping
Telefon 0771-503 503

Meddelande från Transportstyrelsens luftfartsavdelning (MFL) utkommer när det finns ett behov av att lämna information till flera verksamhetsutövare eller grupper av verksamhetsutövare på luftfartsområdet. MFL innehåller endast information och utgör inte beslut med bindande verkan. När det gäller regler hänvisas till Transportstyrelsens författningssamling (TSFS) som finns på <http://www.transportstyrelsen.se/sv/Regler/>.

Vektorering och okontrollerat luftrum

Bakgrund

Transportstyrelsen har noterat ett ökat antal händelserapporter som gäller avgående och ankommande trafik som framförs i okontrollerat luftrum. Händelserapporterna beskriver problem som flygledare upplever efter det att Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:6) om flygtrafikledningstjänst (ATS) trädde i kraft den 15 mars 2012. TSFS 2012:6 innebär att ett tidigare svenskt undantag från det internationella regelverket har tagits bort. Undantaget innebar att ett luftfartyg som avgick från eller ankom till en kontrollerad flygplats fick klareras så att luftfartyget framfördes i okontrollerat luftrum före inträde i kontrollerat luftrum/terminalområde om trafikavvecklingen underlättades genom detta förfarande.

Analys

Flygkontrolltjänst (ATC) inklusive vektorering kan endast utövas inom det kontrollerade luftrummet (ref. 1 kap. 4 § TSFS 2012:6¹). De klareringar som ATC utfärdar gäller endast i det kontrollerade luftrummet (ref. punkt 4 i bilaga II till kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1035/2011 av den 17 oktober 2011²). Innebörden i det tidigare svenska undantaget var att ATC under specifika situationer fick utfärda en klarering (stig/sjunk) som under flygbesättningens egen navigering medförde att okontrollerat luftrum berördes. Flygbesättningen skulle precis som idag informeras om att de berör okontrollerat luftrum eftersom flyginformationstjänst ska utövas för trafik i det okontrollerade luftrummet (ref. 1 kap. 4 § TSFS 2012:6³). Om ATC skulle utföra vektorering i det okontrollerade luftrummet kan det leda till att flygbesättningar tror att ATC tar på sig ett flygkontrollansvar (hinderfrihet, separation till andra luftfartyg, m.m.) – saker som ATC inte kan säkerställa i det okontrollerade luftrummet.

Om det är ett problem att luftrummet är utformat på ett sådant sätt att ankommande och avgående trafik inte kan avvecklas utan att beröra okontrollerat luftrum tolkar Transportstyrelsen det som en indikation på att luftrummet inte är utformat efter luftrumsbrukarnas behov och därför behöver ses över. Ändringar i luftrummet ska tas fram av en godkänd luftrumskonstruktör och ansökan om godkännande av ändringarna ska skickas till Transportstyrelsen i enlighet med Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2009:11⁴) om utformning och användning av luftrummet.

¹ ICAO Doc 4444 mom. 8.6.5.1 d.

² ICAO Annex 11 mom. 3.7.4.4 (EUT L 271, 18.10.2011, s. 23 (Celex 32011R1035)).

³ ICAO Doc 4444 mom. 4.2.

⁴ Senare ändrad genom TSFS 2010:138.